

תד"ה לעולם. מו"מ בדברי התוס' ושאר ראשונים בבעלת התנאי שנפלה ליבום – ע' במצוין בראש המסכת. ובמה שדנו התוס' באשת איש שנתקדשה בקידושי 'חוק' – ע' אבני מלואים קלו סק"ג, קמג סק"ב; קובץ הערות יב, ד-ה; דבר אברהם ח"ג י, ג; קהלות יעקב כו-כו.

(ע"ב) 'איתמר החולץ ליבמתו וחזר וקדשה...' בבאור מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש, משמע בירושלמי (א,א) שנחלקו בשאלה אם היבמה זקוקה לכל האחים או לאחד מהם בלבד [וכן לענין הצרות – האם כולן זקוקות או רק אחת]; לריש לקיש, כאשר חליץ האחד הוברר שלא נזקקה היבמה מתחילה אלא לחולץ לבדו, ולכך שאר האחים עומדים באיסור אשת אח כדין אשת אח שלא במקום מצוה [ובירושלמי אמרו שיבמה שנתקדשה לאדם נכרי ואחר כך חלצו לצרתה, תופסים בה הקדושין למפרע. ע' קרן אורה], ואילו לרבי יוחנן היבמה נזקקת לכל האחים, ומה שניתרת בחליצת האחד – משום שהוא חולץ בשליחות השאר.

ובטעם הדבר שאינה נאסרת לרבי יוחנן על שאר האחים לאחר חליצת האחד, יש אומרים משום שניתקה הכתוב לאחר החליצה מכרת ללאו (עתוס') וכיון שהחליצה מתייחסת לכל האחים, כאילו כל אחד חליץ, גם הניתוק מתייחס לכולם [משא"כ לריש לקיש לא ניתק אלא לחולץ לבדו]. ויש מפרשים (עפ"י רשב"א. וערמב"ם יבום א, יב) טעמו של רבי יוחנן משום שהיבמה כבר בשעת נפילה הותרה לגמרי ולכך אינה חוזרת ונאסרת. וזהו שאמר רבי יוחנן **'מי איכא מידי דמעיקרא אי בעי האי חליץ ואי בעי האי חליץ'** (ברי"ף מ הגירסה 'מייבם')... **והשתא קאי עלה בכרת'**. ומכל מקום צריך לסברת 'שליחות' לומר שהיא זקוקה לכל האחים, כי אילו היינו נוקטים שאינה זקוקה אלא לאחד מהם, לזה שחליץ לבסוף, הרי הוברר שבעצם לא הותרה כלל בשעת הנפילה אלא לזה, אבל הם עומדים באיסורם – לכך אמר רבי יוחנן שזקוקה בעצם לכולם והרי הותרה בשעת נפילה (עפ"י אמרי משה ה, ז ואילך; קובץ הערות ד, ט. וע"ע אור שמח קונטרס זיקה יא; אחיעזר אה"ע ב, ד; ברכת שמואל ו).

עוד בענין הפקעת הזיקה למפרע ע"י החליצה, ע' במובא להלן יח. וגדר 'שליחות' שבכאן, ודאי אינה כדין שליחות של כל התורה, שהרי אפילו שאר האחים / הצרות עומדים וצווחים שאינם חפצים בחליצה זו – הועילה החליצה לכולם, אלא דין התורה הוא ונחשב כשליחות לענין זה שמעשה של אחד מועיל כאילו עשו האחר – ע' בזה בשו"ת אבני נזר אה"ע רכג, יב-יד [ודחה דעת מי שרצה להוציא מכאן שמועילה שליחות בחליצה] ובקהלות יעקב יד, א [ודחו מש"כ בדורש לציון (יג) שביאת כשרה לא תפטור צרתה הפסולה משום שהפסולה אסורה בעצמה הלכך אין יכולה לשלוח שליח].

'איתיביה רבי יוחנן לר"ל החולץ ליבמתו וחזר וקדשה... אימא סיפא עמד אחד מן האחין וקדשה אין לה עליו כלום... סיפא אתאן לרבי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין. וליתני לדברי ר"ע אין לו עליו כלום. אף על פי שמצינו רבות רישא וסיפא דלא כחז תנא, עיקר הקושיא היא שאם הסיפא כרבי עקיבא, מדוע דיבר על מקרה שהלך אחד מן האחים וקדשה ולא דיבר באותו מקרה של הרישא, שהחולץ עצמו שחזר וקדשה אין לה עליו כלום (עפ"י רמב"ן וריטב"א).

דף יא

באורי פשט וליקוטי שיטות

מאן אחין אחין הילודים, כמאן כרבי שמעון. לפרש"י ותוס' מדובר שנולדו לאחר קידושי האח, לג

ומשמע שאם נולדו מקודם לכן, אעפ"י שנולדו לאחר החליצה נאסרו אפילו לרבי שמעון כדין נולד ואחר כך ייבם.

ויש סוברים שכיון שחלץ כבר פקעה הויקה לגמרי ועל כן הנולדים מעתה בני יבום הם לרבי שמעון כמו 'ייבם ואחר כך נולד' (ע' בלשון הרמב"ן הרשב"א והריטב"א. והמאירי דחה דעה זו. וע' אמרי משה ה, יח; קובץ הערות ב, ג).

'אמר רב יהודה אמר רב: צרת סוטה אסורה'. מסוגית הגמרא כאן מבואר שלדעת רב אין לסוטה ולצרתה זיקת יבום כלל ואינן חולצות ומתיבמות, כעריות. וכך פסקו הרמב"ם (יבום ו, יט) הרי"ף, הרמב"ן והרשב"א (כ, א), אור זרוע (תקצו), הרא"ש והרי"א¹ [נכתב שם שהוא הדין משומדת שעזבה את בעלה ונטמעה בין הגויים, ונשא אחרת – כשמת פטורה אשתו מן החליצה ומן היבום. וכ"כ המרדכי. וע' תרומת הדשן ריט; אה"ע קעג, יא]. וכן פסק בשולחן ערוך (אה"ע קעג, יא), שאשה שזנתה תחת בעלה ברצון ויש עדים על כך, אם מת בעלה קודם שגרשה, פטורה מן היבום ומן החליצה, וכן צרתה.

אמנם סוגית הגמרא במסכת סוטה (ה-ו) נראית לכאורה כסותרת לדינו של רב, וכבר האריכו הראשונים לבאר ולהשוות הסוגיות. אכן דעת הראב"ד שסוגיות הגמרא חלוקות בדבר, ופסק לחומרא כסוגיא דהתם להצריכה חליצה.

ויש מפרשים גם את סוגיתנו בענין זה, להשוותה עם הסוגיא בסוטה. ע' ריטב"א ומאירי; נודע ביהודה תנינא אה"ע קנ ד"ה וגם. עוד בישוב סוגיתנו עם הסוגיא בסוטה, ובשיטות הראשונים – ע' בשו"ת אחיעזר ח"א א לד; חדושי הגר"ח על הרמב"ם יבום ו, יט; ברכת שמואל ז; שערי ישר א, טז; בית ישי מה; אגרות משה אה"ע ח"ד קכ; שבט הלוי ח"ג רד. שיטה זו, שעוד ראשונים מסכימים לה (מהר"ם ועוד. ע' תרומת הדשן ריט. וכן הריטב"א יב: כתב שראוי להחמיר למעשה), הביאה הרמ"א (באה"ע שם) בשם 'יש אומרים' ופסק להחמיר כמותה. וכן דעת הגר"א (שם). ונחלקו אחרונים (הב"ח ובית שמואל שם) האם לשיטת הרמ"א יש להצריך חליצה לכל אחת מן הנשים, הסוטה וצרתה [כדין 'חליצה פסולה'] או שמא די בחליצה של אחת מהן. וכתב החזו"ן-איש (קכו, ז. וע' אחיעזר ח"א א) שהעיקר כדעת הב"ח שמשפיקה חליצה אחת (וע"ע הר צבי).

וכתב הרדב"ז (מוכא נפתחי תשובה שם), וכן פסק הגאון מסוכטשוב (שו"ת אבני נזר אה"ע רכב) שיש לסמוך אחר רוב הפוסקים הפוטרים סוטה וצרתה מן החליצה, במקום שיש צד נוסף להקל, כגון שהיבם מומר שיש סוברים שאין לו דין יבום כלל (וע' גם בהרחבה בשו"ת אגרות משה אה"ע ח"ד קכ. וע"ע קובץ תשובות הגרי"ש א"א קפד).

ויש פוסקים שהורו להקל לסמוך על שיטה זו במקום עיגון, כגון שהיבם ברח או מסרב לחליצה ואין בידינו לכופו, שיכולה להנשא ללא חליצה (ע' פתחי תשובה קעג סק"ט; בית מאיר; שו"ת אחיעזר ח"א ב). אמנם בחזון איש (קל, ג) משמע שמחזיק הדבר ל'ספיקא דדינא' ממש ולא משום חומרא בעלמא. ואפשר שלדעתו אין להקל במקרים הנזכרים. (מאידך ע' באור לציון שנקט להלכה שסוטה פטורה מחליצה היא וצרתה).

(ע"ב) 'אמינא לך אנא סוטה ודאי ואמרת לי את סוטה ספק'. ולענין זה לא נאמר הכלל שבסוטה שעשה בה

ספק כודאי. ע' באור הדבר בחדושי הגר"ח הלוי יבום ו, יט. וע"ע שו"ת אחיעזר ח"א א לד; שערי ישר א, טז; קובץ הערות טו; חדושי הגרנ"ט ז.

'מאי נסתרה נבעלה' – כצ"ל, דתירוצא הוא.

'אליבא דרבי יוסי בן כיפר לא תיבעי לך כיון דאמר ריב"כ טומאה במחזיר גרושתו הוא דכתיבא צרתה כמותה'. התוס' מפרשים שלרבי יוסי בן כיפר הרי היא כערוה לענין יבום ופטורה מן החליצה ומן היבום, והוא הדין לצרתה. ואולם כמה ראשונים סוברים שהייבת חליצה שהרי היא בלאו ולא בכרת, ומ'טומאה' לא למדנו להשוותה לעריות אלא לענין זה שצרתה כמותה, ועל כן צרתה חולצת. ואינה דומה לסוטה שפטורה אף מן החליצה לדברי רב, כי שם יש דרשה מיוחדת לאחר – ולא ליבם (ע' סוטה ה:), ומ'טומאה' למדנו שצרתה כמותה להיפטר אף מן החליצה (עפ"י רמב"ן רשב"א ריטב"א מאירי ועוד. וכ"כ מהרש"א בדעת רש"י. וע' קרני ראם).

ודקאמרת כיון דלדידיה חזיא מאי נפקא ליה מינה – משום דרב יוסף דאמר רב יוסף כאן שנה רבי לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם'. ואף כופים אותו לחלוץ לפסולה. ואם עבר על דברי המזהירים – מנדים אותו, ואף מלקים אותו אם התרו בו למלקות (עפ"י רמ"ה, מובא בבית יוסף אה"ע קסא).

'כאן שנה רבי: לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם'. פירוש, גם כשאין בשפיכת המים משום 'בל תשחית' כי אין ידוע כלל אם יהא בהם שימוש לאחרים, אם מאן דהו יצטרך להם, אף על פי כן לא ישפוך, כמו כאן – הלא רוב הסיכויים שחלוצה זו תינשא לאדם אחר ולא לכהן, אעפ"כ אל לו לבטל בידים אפשרות זו ולמנעה (עפ"י סוכת דוד).

'אלא אימא או היא או צרתה'. משמע שמותר לחלוץ לכשרה ואינו חייב לחלוץ לפסולה דוקא. וצריך לומר שחולק על רב יוסף שאמר לא ישפוך מי בורו ואחרים צריכים להם (עפ"י חדושי הרשב"א. וע"ע בתשובותיו ח"ד צו פירוש נוסף).

'היא גופא לא קמבעיא לי דאמרינן קל וחומר; במותר לה אסורה באסור לה לא כל שכן'. ואף על פי שלבעלה אינה אסורה אלא ב'לאו', ואם כן הלא גם אסורה ליבם אינו חמור יותר מ'לאו', ומדוע אין אומרים יבוא עשה דיבום וידחה לא תעשה – לא קשה, כי הקל-וחומר נאמר כלפי איסור יבום עצמו ועל זה גופא נאמר הדין שאסורה להתיבם (עפ"י קובץ הערות טו, א).

דף יב

'צרת ממאנת אסורה... גזירה משום צרת בתו ממאנת'. אף על פי שצרת בתו ממאנת אינה אסורה אלא משום גזרה, שנראית כצרת ערוה בשעת נפילה – סובר שמואל שאין זו גזרה לגזרה אלא הכלל גזרה אחת היא, דאי לא הא לא קיימא הא. [ואולם רבין בשם רבי יוחנן שפסק להתיר צרת ממאנת, סובר שגזרה לגזרה היא] (רשב"א, ריטב"א).

'צרת בתו ממאנת'. פרש"י שמיאנה באביה כשהיא יבמה. ואף על פי שאינה ראויה לו כלל ולא נפלה לפניו ליבום ומה מיאון שייך בו? אעפ"כ מפני שעשתה מעשה מיאון בעלמא, מחשיבים אותה כממאנת. ויש מפרשים שהדברים אמורים כשיש לו אחים נוספים ומיאנה באחד מהם (עפ"י ריטב"א. וכדעה השניה הביא בתורי"ד להלן יג. מהירושלמי).

שלא היה בעולמו. ולרבי שמעון – חולצת לאח זה (ואפילו לריש לקיש, שהרי על האח הזה היא לא נאסרה משום זיקה ראשונה, מפני שנולד לאחר הקידושין. ואולם אסור ליבמה מפני שהיתה אסורה על בעלה, והאסורה לבעל אסורה ליבם. תוס').

א. יש מפרשים [דלא כרש"י ותוס'] שאפילו אם נולד קודם קדושין, כל שנולד לאחר חליצה לא נאסר לרבי שמעון (וע' בלשון רמב"ן ורשב"א). והמאירי דחה דעה זו.

ב. יש מי שכתב שלדעת הירושלמי אפילו לרבי שמעון החלוצה שנתקדשה אסורה על האח הנולד אחר הקידושין (עפ"י אור שמה קונטרס זיקה יא).

ג. הלכה כחכמים שלעולם אסורה על האח שלא היה בעולמו, בין נולד קודם שייבם בין לאחר שייבם (עריב"ם יבום ויז; אה"ע קעג, יב).

מבואר בגמרא שלדעות התנאים שאין קדושין תופשים בחייבי לאוין, אין שייך נידון זה, שהרי אינה מקודשת לאח ולא נפלה כלל ליבום.

יש מהראשונים שכתבו שלדעה זו החלוצה חזרה להיות כערוה (עפ"י פירוש המשנה לרמב"ם ג), ויש בה חיוב כרת (עפ"י מאירי קדושין; מרכבת המשנה יבום א). והרשב"א (נב:) תמה על כך מדברי הגמרא המפורשים (וע' גם בהוספות הרמב"ן לספה"מ ל"ת יד).

דף יא

טז. א. הבא על יבמתו, ובא הוא או אחד מן האחים על צרתה – מה דינם?

ב. סוטה וצרתה שמת בעליהן – מה דינן לענין יבום וחליצה?

ג. מחזיר גרושתו ומת – מה דינה ודין צרתה לענין יבום וחליצה?

א. הבא על היבמה, ובא אחד מן האחים על צרתה – נחלקו בדבר רב אחא ורבינא האם דינם בכרת (וכריש לקיש) או בעשה (וכרבי יוחנן).

א. כן היא הגירסה שלפנינו, וכן גרסו רש"י רי"ף רמב"ם בה"ג רי"ד ועוד. ופרש"י משום 'בית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתי', ולא הבא מכלל עשה – עשה (ועריב"ן). וניתקה הכתוב מכרת אף כלפי האחים, משום שהמיבם בא בשליחות כולם וכו' [ואף על פי שהכתוב נצרך לגופו, משמעותו מורה לנתק הכרת. ר"ח או"י. וע"ע בחדושי הרמב"ן מד.]. והרמב"ם (יבום א, יב) פירש משום יבמה יבא עליה – ולא על צרתה. וכן פסק להלכה, שהוא או היבם שבאו על צרתה – בעשה. וכן פסק הרי"ף (מ:): וכן נפסק בשלחן ערוך (קסב, א).

רבנו חננאל ורבנו תם גורסים 'בלאו' [במקום 'בעשה'], כיון שלא בנאה לצרה שוב לא יבנה (וכן נראה דעת התוס' ורמב"ן וריטב"א רפ"ה. וכ"ד הרשב"א. ענהגור"א). וכתבו התוס' שהוא הדין כשבא המיבם עצמו על צרתה, גם בזה מחלוקת, אבל לפרש"י הוא עצמו לכל הדעות אינו בכרת מפני שניתקו הכתוב מהכרת לעשה. ויש מי שכתב שלפרש"י יש 'עשה' וגם 'לאו' (עפ"י שו"ת ר"ח או"י קסד).

יש מהראשונים שפסקו כדעת המחמיר, שהצרה על האחים בכרת (עפ"י ראב"ד, מובא בראשונים מא. וחלקו על דבריו).

ב. נראה שהמיבם חציה שפחה חציה בת חורין ואח"כ בא הוא או אחד מן האחים על צרתה, כיון שאין קדושין גמורים תופשים בה, לא עבר בעשה. וצ"ע (עפ"י מנחת חינוך תקצח, א).

ב. אשה שזנתה ברצון תחת בעלה – אסורה לו [לחכמים אסורה ב'לאו', ולרבי יוסי בן כיפר אינה ב'לאו'].
ואם מת, אמר רב: אסורה היא וצרתה להתייבם, 'טומאה' כתוב בה כעריית (הלכך אף מחליצה הן פטורות.
רש"י ותוס').

בגמרא לעיל (ג:) משמע שדעת רב אינה מוסכמת, ויש סוברים שצרת סוטה חולצת ולא
מתיבמת. וכן משמע לכאורה בסוגיא בסוטה. ויש מפרשים שאף רב שלא אמר אלא שלא
תתייבם אבל חולצת (ר"א הלוי, מובא בריטב"א). ויש מהראשונים שפסקו כן להלכה, להצריכה
חליצה (ראב"ד, וכן הביא הרמ"א), שלא כדעת הרי"ף והרמב"ם וש"פ. ונחלקו אחרונים אם די
בחליצה אחת, לה או לצרתה, או כל אחת צריכה לחלוץ.

וכתבו פוסקים שיש להקל במקום עיגון וכד', לפטור סוטה וצרתה ללא חליצה.

ודוקא סוטה דאורייתא אבל סוטה דרבנן, כגון שנישאת על פי עד אחד והתר בית דין ואחר כך בא בעלה
– היא חולצת ולא מתיבמת (משום קנס. ערשב"א) ולרבי שמעון אף מתיבמת. וצרתה מותרת להתייבם (אף
לתנא קמא. כפרש"י).

א. לפרש"י, לרבי שמעון מתיבמת אף לכתחילה [ואפשר שבדיעבד אפילו תנא קמא מודה
שנפטרה צרתה ביבום הסוטה. עפ"י תוס'. ובריטב"א לא משמע כן]. והר"י צדד (ונסתייע מהלשון
ומהירושלמי) שאף לרבי שמעון אסורה להתייבם לכתחילה.

ב. הלכה כרבנן שסוטה דרבנן חולצת ולא מתיבמת, אבל צרתה מתיבמת לפרש"י. והתוס' לא
גילו דעתם בזה (אור לציון).

סוטה-ספק, כגון שקינא לה בעלה מאיש פלוני ונסתרה עמו ושהתה עמו כדי טומאה – חולצת ולא
מתיבמת.

הרמב"ם (יבום ו, יט) והרי"ף פסקו שצרתה מתיבמת (בבאור שיטתם ע' בחדושי הגר"ח הלוי שם ובברכת
שמואל ז).

וכתב בחזון איש (קכו, ז) שחליצת הסוטה פוטרת צרתה ואינה כחליצה גרועה שצריכה לחזור
על כולן.

ואם עבר היבם ובא עליה, נראה שלא קנאה ולא נפטרה צרתה בכך (עמודי אור צו).

א. האחרונים דנו האם הסוטה עומדת על היבם באיסור כרת של 'אשת אח' כיון שנתמעטה
מדאורייתא מיבום, אם לאו. ויש תולים זאת במחלוקת הראשונים (ע' שער המלך יבום ו, י; חזון איש
קל, ד).

ב. לגבי הבעל, כגון שנישאה הסוטה לאחיו של בועל ומת; הואיל ונאמר גם לגביו 'טומאה' –
פטורה ופוטרת צרתה אך לא צרת צרה, כיון שלגבי בעל לא משכחת לה, לא יהא חמור בועל
מבעל. אך אפשר שדוקא לענין בעל דינה כעריית לפי שנאמר בו 'לאו', ולא גבי בועל (עפ"י
תוס' ג: ד"ה לפי. ורעק"א הביא שבירושלמי מפורש שצרת צרת-סוטה מותרת. וע' בחדושי ר' שלמה היימן א).

ג. הנמוקי-יוסף כתב להסתפק באשת כהן שנאנסה ומת בעלה, האם צריכה חליצה. ובבית שמואל
(קעג סק"י) צדד שדינה כפטורה ופוטרת צרתה, ואין הדבר מוסכם (ע"ע עמודי אור צו, ה; קובץ
הערות ט; חדושי הגר"ט ז). היה האח חלל – מתייבמת (ע' משנה פד).

ד. יש מי שכתב שסברת 'טומאה' כתיב בה כעריית מועילה גם לענין שביאת סוטה נחשבת ערוה
לדין 'יהרג ואל יעבור', הגם שאין בה כרת (עפ"י מנחת חינוך רצה-רצו, כא. [וע' בחדושי הרמב"ן להלן
כ. שני פירושים האם סוטה בכלל שם 'איסור ערוה' אם לאו]. וע"ע נוב"י (קמא אה"ע יא) שצדד אם נחשבת
סוטה לדבר שבערוה לענין דין עדות).

ג. המחזיר גרושתו לאחר שנישאת לאחר – עובר בלאו. ואם מת בלא בנינים; לרבי יוסי בן כיפר שאמר 'טומאה' כתוב בה (אחרי אשר הטמאה), דינה כערוה ופטורה מן החליצה ומן היבום (תוס'). ולרבנן (שעיקר 'טומאה' בסוטה נאמר ולא במחזיר גרושתו שנישאת) – חולצת ולא מתיבמת (תוס'). ולדברי רב נחמן בר יצחק הסתפק רבי יוחנן בדבר, שמא אף מתיבמת (שהקל-וחומר ד'במותר לה נאסרה באסור לה לא כל שכן' לא אלים במקום מצוה).

דעת הרמב"ן (כאן ולהלן כ.) ועוד ראשונים [דלא כהתוס'], שאפילו לרבי יוסי בן כיפר חולצת, שאינה אלא חייבי לאוין.

לענין צרתה נסתפקו אמוראים (רבי יוחנן; רב יהודה); לפי לשון אחת נסתפקו לרבנן אם מתיבמת או חולצת, אבל לרבי יוסי בן כיפר ודאי פטורה, כעריית. וללשון אחרת הספק הוא לרבי יוסי בן כיפר, שמא נתמעטה צרה מכי תועבה היא – היא תועבה ואין צרתה תועבה הלכך צרתה מתיבמת, או שמא צרתה פטורה מן החליצה (תוס'), אבל לרבנן ודאי מתיבמת. וכן מסר רבין בשם רבי יוחנן (יב:), שצרתה מותרת. להלכה נפסק בשלחן ערוך (קעד, ב) שהמחזיר גרושתו משנישאת [הוא הדין אם נתאסה בלבד. כ"מ בפסקי ריא"ז] ומת, היא חולצת ולא מתיבמת וצרתה חולצת או מתיבמת. עבר היבם ובא עליה, לא נפטרה צרתה בכך (רשב"א; מ"מ; בית שמואל אה"ע קעד סק"ד בית מאיר). וגם היא עצמה לא נפטרה בכך שאין ביאתה כלום הלכך צריכה חליצה (עמודי אור זו, א).

דף יב

יז. א. הממאנת בבעלה או ביבמה – מה דינה ודין צרתה לענין יבום ולענין התר נישואין לקרובי מי שמיאנה בו?
ב. צרת אילונית – מה דינה לענין יבום?
ג. מה דין צרת-בתו ממאנת או צרת-בתו אילונית?

א. קטנה יתומה (או שהשיאה אביה בעבר וכבר יצאה מרשותו) שהשיאה אחיה או אמה – אין קידושה קידושין אלא מדרבנן ויכולה למאן בבעלה. וכשמיאנה עקרה הקידושין למפרע ומותרת לינשא לאחיו ולאביו, וכל שכן צרתה.

מת בעלה ומיאנה ביבם – אסורה לו מגזרה דרבנן שנראית כאשת אחיו לפי שנפלה לפניו ליבום קודם שמיאנה. ומטעם זה אסורה לאביו, שבשעת נפילה נראית ככלתו. וכן צרתה אסורה ליבם – גזרה משום צרת בתו ממאנת, וצריכה חליצה. כן אמר רב לילי בר ממל אמר מר עוקבא אמר שמואל. ואילו רבי יוחנן התיר צרת ממאנת ליבם.

לדברי רבי אושעיא (קו) אין המיאון ביבם מועיל להפקיע הזיקה אלא חייבת לחלוץ, ורק אם עשה בה מאמר מועיל המיאון להפקיע המאמר שאינה צריכה גט אבל חליצה צריכה אף אם מיאנה. ושמואל ועולא חולקים וסוברים שהמיאון מועיל להפקיע הזיקה, ומותרת לכל העולם (מלבד אבי בעלה כנ"ל) ע"י המיאון.

א. בירושלמי אמרו שאם אומרת ליבם אי אפשי לא בנשואיך ולא בנשואי אחיך – הכל מודים שעוקרת הנישואין הראשונים. ואולם תלמודנו חולק על כך וסובר שלר' אושעיא אין מועיל מיאון לזיקת יבום בשום אופן (ראשונים).

ב. מיאנה לאחר שנתבימה, גם כן אסורה לאביו מפני שהיתה נראית ככלתו בשעת נפילה (עפ"י תוס' יג סע"א).

ג. להלכה צרת ממאנת מותרת, כדברי רבי יוחנן (עפ"י רי"ף וש"ר).